

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

The Development of a Learning Management Model to Promote Reconciliation in Multicultural Society in being Professional Teachers Course, Bachelor of Education Student at Hatyai University

ชุตินา ทศโร* ปริญา ทองสอน และสฎายุ วีระวนิชตระกูล

Chutima Thutsaro Parinya Thongsorn and Sadayu Teeravanitrakul

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20000

Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi, 20000, Thailand

Corresponding author, e-mail: chutima_t@hu.ac.th

(Received: Apr 9, 2018; Revised: Jul 9, 2018; Accepted: Jul 20, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม แบบประเมินคุณลักษณะความสมานฉันท์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคุณลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The aims of this research were to: develop and study the achievement in using the management model to promote reconciliation in multicultural society in being professional teacher course for Bachelor of education student at Hatyai university, The research sample consisted of 60 students in the 1/2017 semester. The sample was acquired by cluster random sampling. The instruments used in this study were: lesson plan to promote reconciliation in Multicultural Society, evaluation form of reconciliation, the achievement test and the attitude test on the teaching style. The statistics used were mean, standard deviation and t-test. The findings found that, the learning management model comprised

of five major components: principles of the model, objectives of the model, teaching process, the content of the learning, and measurement and evaluation. Evaluation results were at the most appropriate level. The results of using the learning management model to promote reconciliation in multicultural society were found: the achievement of experimental students in the multicultural society were at a good level. The experimental group had higher learning achievement after learning management than before learning. Statistically significant at the .05 level. The experimental group had learning achievement in professional teaching course higher than normal students.

Keywords: A learning management model, Reconciliation in multicultural society, Achievement

บทนำ

การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติทางการศึกษาที่ช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจ มีความเท่าเทียม ความเสมอภาคและเสรีภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ภายใต้ราชอาณาจักรไทย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มีเนื้อหาสาระการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลายโดยเฉพาะพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีความหลากหลายในด้านวัฒนธรรม หรือที่เรียกว่า “พหุวัฒนธรรม” ดังที่ Southern Border Provinces Administration Centre (2007, p.2) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาและแก้ไขปัญหายังขาดความร่วมมือของคนในท้องถิ่น ทำให้ปัญหายังคงอยู่และยากต่อการแก้ไขโดยปัญหาที่ชัดเจนที่สุดก็คือ ปัญหาการจัดการศึกษาของรัฐ ปัจจุบันปัญหาความรุนแรงในภาคใต้ได้สะท้อนแนวทางที่ควรแก้ไขด้านการศึกษา รัฐจำเป็นต้องปรับยุทธศาสตร์ระดับนโยบายด้านการศึกษาสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยอยู่ในกรอบการมองสังคมพหุวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยการส่งเสริมการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ผู้คนยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การขจัดความเข้าใจที่ผิดพลาดระหว่างรัฐและชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาในพื้นที่ และการสร้างให้เกิดความยุติธรรมทางการศึกษา ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน (Palasai, 2009, p.5) นอกจากนี้ปัญหาด้านผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ปัญหาดังกล่าวนี้นับเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งแก้ไข

แนวทางแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ของแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างสันติสุขและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยกำหนดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันไม่เกิดกันกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยแนวทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ต้องมีการยึดหลักการบูรณาการทางสังคมพหุวัฒนธรรมในการจัดการศึกษา เพื่อไปสู่การยอมรับความหลากหลายในเอกลักษณ์ของชาติ ดังที่ Puttawattana (2007, p.121) ได้เสนอแนะว่า “การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมของจังหวัด ชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่” การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของผู้คนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันจึงเป็นประเด็นที่ ทำลายสำหรับนักการศึกษาในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการ และวิถีชีวิตของผู้คนที่ประกอบไปด้วยชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนาและระดับของศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งแนวทางหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นได้ คือ “การสร้างความสัมพันธ์” เพื่อนำความสันติสุขมาสู่สังคม Johnson & Johnson (1987, p.45) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของแนวคิด Cooperative learning ประการแรกคือความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive interdependent) ซึ่งเป็นการพึ่งพาอาศัยกันในเชิงผลลัพธ์และวิธีการ

ในการสร้างการพึ่งพากันในเชิงผลลัพธ์ได้ดั่งนั้น ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ ประการสองคือการมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (Face to face promotive interdependence) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกในกลุ่ม (Individual accountability) จะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกันทางสังคม ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ประการที่สี่คือความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual accountability) โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิก ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ ประการสุดท้ายคือการมีทักษะทางสังคม (Social skill) และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม (Group processing) มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงาน และความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยสถานศึกษาจะต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม ยึดมั่นในการสร้างสันติ ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่เป็จุดเด่นคุณลักษณะของความเป็นครู ครูดี ครูเก่ง พัฒนาสังคม ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อเป็นอีกแนวทางในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความสามารถนำพาวิชาชีพไปสู่การเปลี่ยนแปลงไม่มีอคติต่อกันไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ เพื่อความสมานฉันท์ ลดความขัดแย้งระหว่างกัน สนับสนุนความเข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาชีพครูและนักเรียนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยสังเกตแบบไม่รู้ตัว (Unknown observation) จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Individuals interviews) กับอาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 ท่าน สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม จำนวน 30 คนที่เคยเรียนรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพมาแล้วต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอร์เจอร์ส แนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มสัมพันธ์ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนแนวคิดกระบวนการกลุ่มและกระบวนการเรียนแบบร่วมมือ แนวคิดโดยการค้นพบ (Discovery learning) แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยยึดหลักการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในสังคมพหุวัฒนธรรม ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม กำหนดโครงสร้างรูปแบบ องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ จนได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคม

พหุวัฒนธรรม รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มทดลองเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ กลุ่มควบคุมเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ ศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คุณลักษณะความสมานฉันท์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนรายวิชาความเป็นครูมืออาชีพ ภาคการศึกษา 1/2560 จำนวน 150 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนรายวิชาความเป็นครูมืออาชีพ ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ประกอบด้วย 15 แผน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ ปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ มีลักษณะแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ตรวจให้คะแนนแบบตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน สร้างข้อสอบตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร (Test Blueprint) จำนวน 60 ข้อ นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าข้อสอบผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นทำการทดลอง (Tryout) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยาก คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไป และค่าความยาก (p) 0.20-0.80 ปรากฏว่า ได้จำนวน 30 ข้อ ซึ่งข้อสอบมีค่า r อยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 0.38-0.51 และค่า p อยู่ระหว่าง 0.20-0.83 แบบทดสอบมีค่าเที่ยงเท่ากับ 0.82

3. แบบประเมินลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 42 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินลักษณะความสมานฉันท์ 7 ด้าน คือ ความร่วมมือร่วมใจหรือความสามัคคี ความพอใจร่วมกัน การเคารพซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนร่วม ความเห็นพ้องต้องกัน และการเคารพความหลากหลายทางศาสนาวัฒนธรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.70

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ความรู้ทางด้านเนื้อหาและกิจกรรมในการส่งเสริมความสมานฉันท์เพื่อเป็นรากฐานในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อยด้วยการฟังพาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ใช้ทักษะ

การปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม (Interpersonal and small group skills for social skills) และการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group processing) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จากการค้นพบ (Discovery learning) โดยศึกษา นอกสถานที่ การส่งเสริมการให้กำลังใจ การชื่นชม ส่งเสริมการการแสดงความคิดเห็นอย่างมีหลักการและมีเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ดังนี้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความสมานฉันท์ใน สังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้เนื้อหาวิชา และเพื่อส่งเสริมเจตคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความ สมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ 3) กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ตาม แนวคิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (Group process and cooperative learning) คือขั้นที่ 1 สานสัมพันธ์สู่สมานฉันท์ ขั้นที่ 2 เสริมพลังการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ขั้นที่ 4 เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้มาจากคำอธิบายรายวิชาวิชาชีพครู หมวดวิชาชีพครู หลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มี 10 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสำคัญของวิชาชีพครู บทบาท หน้าที่และภาระงานของครู พัฒนาการของวิชาชีพครู คุณลักษณะของครูที่ดี การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การเสริมสร้าง ศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และการเป็นผู้นำทางวิชาการ และ 5) การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนการสอน การตอบคำถาม การอภิปราย การมีส่วนร่วมเรียนรู้ในกลุ่มย่อย และ หลังการจัดการเรียนการสอน โดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของรายวิชา ความเป็นครูวิชาชีพ และการประเมินคุณลักษณะ ความสมานฉันท์ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.31) ดังภาพที่ 1

2. คุณลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม อยู่ในระดับดีมาก และนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีคุณลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม หลังสูงกว่านักศึกษาที่ เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ของนักศึกษาเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความ สมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาที่เรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม

	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนเรียน	30	11.20	2.22	17.97**	.000
หลังเรียน	30	20.53	2.30		

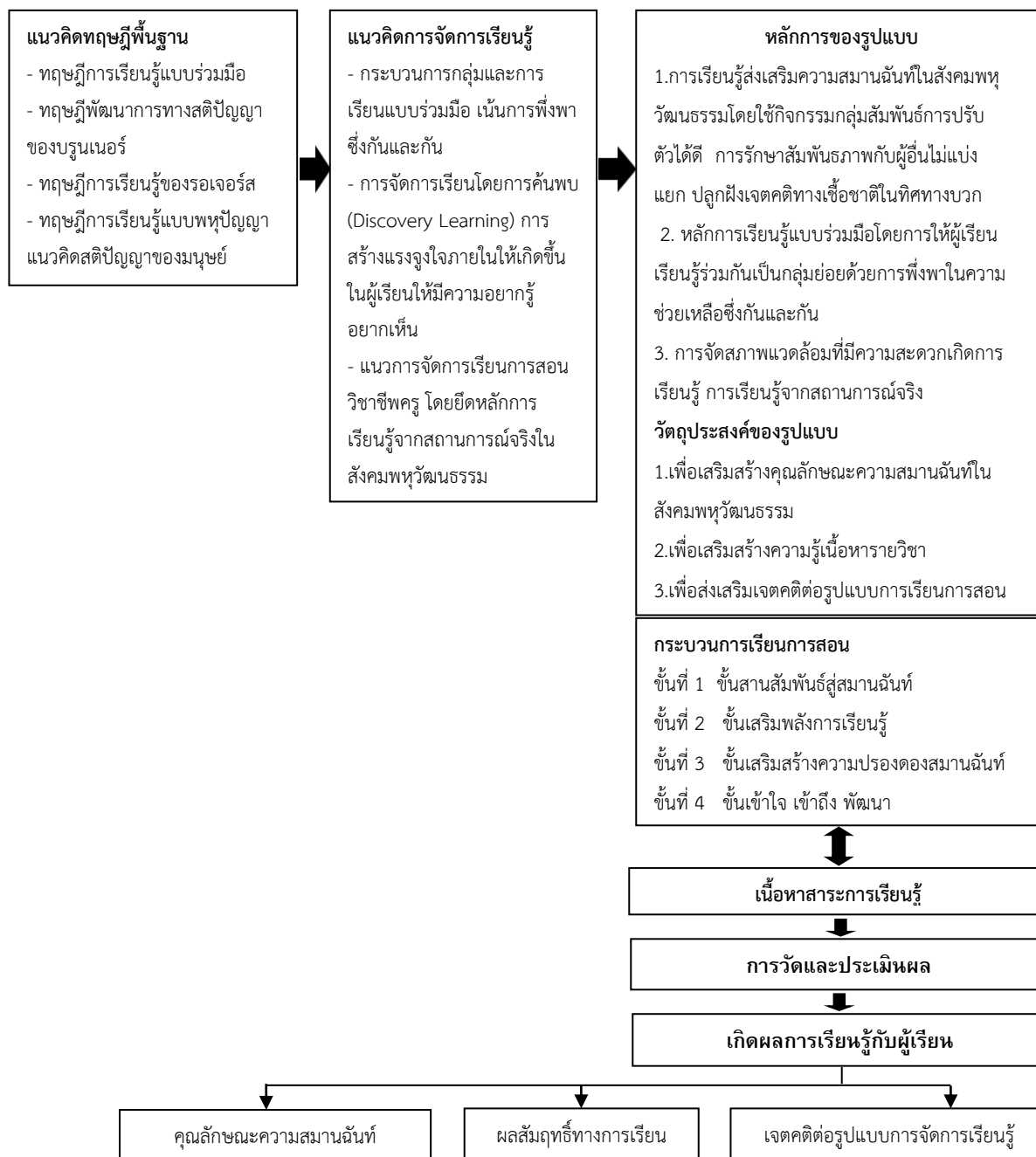
** $p < .01$

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมกับนักศึกษาที่เรียนแบบปกติ พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สูงกว่า นักศึกษาที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.91 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมกับนักศึกษาที่เรียนแบบปกติ

	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	<i>t</i>	<i>p-value</i>	<i>d</i>
กลุ่มทดลอง	30	20.53	2.30	6.670**	.000	1.91
กลุ่มควบคุม	30	16.90	1.90			

***p* < .01

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้นำหลักการทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอร์เจอร์ส แนวคิดทฤษฎีปัญหาของการัดเนอร์ และทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยนำหลักการทฤษฎีเหล่านี้เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังที่ Joyce *et al.* (2004, p.43) ได้เสนอแนะว่าในการพัฒนารูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ รูปแบบการสอนที่พัฒนาแล้วก่อนที่จะนำไปใช้ต้องมีการวิจัยเพื่อตรวจสอบทฤษฎีและคุณภาพในการใช้งานในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข การพัฒนารูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจะต้องมีจุดมุ่งหมายหลักเป็นตัวตั้ง การยกร่างรูปแบบและกำหนดองค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล สอดคล้องกับการออกแบบการเรียนการสอนของ Dick *et al.* (2001, p.86) ที่กล่าวว่าการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (Learning task analysis) มีงานที่ต้องกระทำ 5 ประการด้วยกัน คือ วัตถุประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และแนวทางในการประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yongyuan (2010) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีหลักการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยหลักการ ทฤษฎี วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Pranee (2009) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความสมานฉันท์ให้กับเยาวชนไทย โดยมีหลักความสำคัญกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

2. นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีคุณลักษณะความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้มีหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และแนวการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) และมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ สานสัมพันธ์สู่สมานฉันท์ เสริมพลังการเรียนรู้ เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และสรุปและประเมินผล โดยเน้นการสร้างความมีส่วนร่วม ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ส่งผลต่อคุณลักษณะความสมานฉันท์ของนักศึกษาดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pengjan (2017) ได้ศึกษาการเรียนรู้รูปแบบโครงการสู่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลจากแบบประเมินพฤติกรรมได้สร้างพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความสามัคคีอย่างมีศักยภาพที่ดีมากขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตและสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duffy (1996) ได้ศึกษาการเสริมสร้างสันติในประเทศไอร์แลนด์เหนือ โดยได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการศึกษามาใช้ พบว่า โรงเรียนในประเทศไอร์แลนด์เหนือ ได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางด้านการศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่ดี ส่งผลให้เยาวชนประเทศไอร์แลนด์เหนือ มีคุณลักษณะความสามัคคี มีทัศนคติที่ดีขึ้นในการอยู่ร่วมกัน

3. ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทางด้านสติปัญญา สืบเนื่องจากการจัดลำดับเนื้อหาวิชาความเป็นครูวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner, 1963, p.54) เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discovery learning) โดยยึดหลักการสอน ดังนี้ 1) แรงจูงใจภายใน (Self-motivation) 2) โครงสร้างของบทเรียน

(Structure) 3) การจัดลำดับความยากง่าย (Sequence) และ 4) แรงเสริม ด้วยตนเอง (Self-reinforcement) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ให้มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลักการคือการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependent) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (Face to face promotive interdependence) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual accountability) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) และกระบวนการทำงานของกลุ่ม (Group processing) ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงาน และความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ (Johnson & Johnson, 1987, p.44) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Arend (1994, p.345) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งนักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rascha (2013) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการคิดเชิงสมานฉันท์สำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน พบว่า นักศึกษาครู มีทักษะการสอนเชิงสมานฉันท์ สามารถเขียนแผนการสอนมีคุณภาพดีขึ้น

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ มีคุณลักษณะความสมานฉันท์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีความสมานฉันท์สูงขึ้น สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ เนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลายเน้นกิจกรรมกลุ่มเป็นหลักและเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาและปรับเวลาในการทำกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้สำคัญมาก ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนบริบทของสถานที่ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในการเข้าถึงข้อมูลของสังคมพหุวัฒนธรรมพร้อมกับการฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกอยู่ในสังคมอย่างมีความสมานฉันท์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับการส่งเสริมความสมานฉันท์สำหรับนักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยในภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- Arend, R.I. (1994). *Learning to Teach*. (3 ed.). Singapore: McGraw – Hill Books.
- Bruner, J. (1963). *Going beyond the information given*. New York: Norton.
- Duffy, T. M. (1996). *Constructivism: Implication for the design and delivery of instruction*. In Handbook of research for educational communications and technology. New York: Simon & Schuster Macmillan.

- Dick, W., Carey, L. & Carey, J. O. (2001). *The systematic design of instruction*. (5 ed.). New York: Pearson Education.
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (1987). *Cooperation and Competition: Theory and Research*. Edina, MN: Interaction Book.
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (2004). *Model of Teaching*. (7 ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Palasai, C. (2009). Development of a quality Higher Education system in the Three Southern Border Provinces of Thailand: utilizing Princess of Naradhiwas University's Development Strategies. *Journal of Princess of Naradhiwas University*. 1(1), 1-20. (in Thai)
- Pranee, C. (2009). Research Report Learning Management Model to Enhance Reconciliation of Thai youth: Nakhon Sawan: Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University Nakhon Sawan: Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Pengjan, S. (2017). Project Design Learning to Learners' Participations. *Journal of Yala Rajabhat University*, 12(2), 47-59. (in Thai)
- Rascha, T. (2013). *A Model of Developing Reconciliation Thinking for the Student Teachers at Prince of Songkla University*. Doctor of Philosophy Thesis in Curriculum and Instruction, Graduate School, Khon Kaen University.
- Southern Border Provinces Administration Centre. (2007). *Strategic Understanding, Developmental Access*. Yala: Southern Border Provinces Administration Centre, Yala.
- Yongyuan, B. (2010). Research Report Multicultural education management model National Institute for Child and Family Development, Mahidol University Bangkok: National Culture Commission, Ministry of Culture. (in Thai)
- Puttawattana, P. (2007). The role of education for sustainable development in Southern Border Provinces. *Journal of Faculty of Education, Prince of Songkla University Pattani*, 18(2). 113-136. (in Thai).